

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ЕТНІЧНИХ МЕЖ УКРАЇНЦІВ З МОЛДАВАНАМИ І РУМУНАМИ

У статті розглядаються формування і зміни етнічних меж між українцями та східно-романським населенням - румунами та молдаванами від середньовіччя до нинішніх часів, зокрема анексії Бессарабії, включаючи її заселені слов'янами південні терени біля гирла Дунаю і колишнього герцогства Буковини з його переважно українською Північню ірумунським Півднем. Звертається увага на деформації українсько-молдавського етнічного кордону протягом другої половини ХХ ст. внаслідок політичних реалій та асиміляційної політики Румунії, Радянського Союзу та нинішньої ситуації у невизнаній придністровській автономії.

Українці межують зі східнороманським населенням споконвіку і належать до автохтонних народів Східно-Центральної Європи. В процесі творення обох націй помітну роль відігравали їхні взаємодія і взаємовпливи. Проте, незважаючи на наявність давніх і досить істотних анклавів по обидва боки спільного кордону, можна доволі точно визначити його загальну лінію, яка завдовжки становить близько 900 км. За визначенням В. Кубійовича, на початок ХХ ст. ця лінія починалась від гирла Дунаю, де українці проживали у Південно-Східній Бессарабії, тобто в околицях Акермана та Ізмаїла. Поряд з ними мешкало скупчене у населених пунктах болгарське, гагаузьке, російське та інше населення. Межа поділу з молдаванами від Ізмаїла і Кілії йшла до озера Сасик, потім вздовж річок Могильник і Сарати до Росківця, переходила на лівий берег Дністра і тяглась на відстані 10-20 км від нього, хоча подекуди заходила і на бессарабський бік, зокрема, біля Бендер. Від Рибниці до Могилева-Подільського за межу правив в основному Дністер, а далі кордон різко повертав на Захід, залишаючи північніше район Хотина. Південніше від Сокирян і Бричан ця лінія виходила до Пруту і далі йшла через Липкани і Новоселицю з Бессарабії до Буковини. Залишаючи на українських теренах Чернівці, етнічна межа утворювала довгий виступ на схід аж до околиць Сучави. Потім вона повертала ближче до Чернівців і йшла на південний захід і південь, східніше Руської Молдавиці аж до Кирлибаби. Далі кордон продовжувався головним карпатським хребтом до Будіївської гори, а звідти на Південь по річці Вишневій і нарешті вздовж Тиси [1].

Така етнічна межа виникла впродовж багатьох століть історичного розвитку населення

Східно-Центральної Європи і етапи її формування певною мірою досліджені в працях українських істориків і географів [2]. Але політична заостреність проблеми українсько-молдавського і, особливо, українсько-румунського кордону та політичні спекуляції так званої Придністровської республіки робить її знову актуальною, тим більше, що публікації останніх років (не лише вітчизняні, а й західні) з питань історичної географії та історії населення дозволяють чітко і неупереджено дослідити цей важливий процес.

Серед дослідників проблеми етнічних меж українців необхідно назвати насамперед В. Кубійовича, твори якого в останні роки стали доступними для українських вчених. Він досліджував в основному межі української території станом на початок ХХ ст., але відмічав і попередні зміни. Значний внесок у вивчення цієї проблеми зробили Я. Д. Ісаєвич, В. І Наулко, московський вчений В. М. Кабузан. Ретельно вивчивши різноманітні джерела, а також критично проаналізувавши праці істориків та етнографів ХСД і початку ХХ ст., вони простежили етапи формування сучасної етнічної території українців. Це дало можливість чітко визначити теперішню лінію розмежування. Найдокладніше ранні етапи формування етнічних меж між східнослов'янським та східнороманським населенням дослідив Я. Ісаєвич [3]. Він відмічає, що вже у VI ст. (за даними джерел) вся територія Бессарабії та Буковини була заселена слов'янськими племенами, а згодом, у XIII-XIV ст. вона увійшла до складу Галицько-Волинської держави. Проте вже тоді відбувається приплив романізованого населення - рештки колонізованих Римом фракійців. Вони зійшли з авансцени історії під час Великого переселення народів, а коли галицька периферія

занепала в лещатах між Угорським королівством і Золотою Ордою, знов активізувались у цьому регіоні. Американська дослідниця Д. В. Седляр пише, що волохи повернулися з півдня на ці терени [4]. Поселенці-слов'яни були частково поглинені цією хвилею або витіснені до північних і західних волостей Молдавського князівства, що виникло 1359 року. Воєводою-засновником цієї держава був ватажок антиугорського руху Богдан [5], населення було змішаним. Згодом симбіоз двох етнічних спільнот набув подальшого розвитку. Молдавське населення поступово збільшувалось за рахунок переселенців з Волощини і Семиграддя, а українське - Галичини і Поділля. Про слов'янську основу пізніших на шарувань населення свідчить, зокрема, наведена Я. Д. Ісаєвичем розповідь іноземного мандрівника, який подорожував 1308 року з Константинополя до Львова. Перетнувши кордон Болгарського царства з Галицьким королівством десь у центральній частині теперішньої Молдови, він спостеріг, що тубільне населення розмовляє говіркою, подібною до болгарської мови [6].

Топонімічні матеріали XIV-XVI ст. і наративні джерела XVII-XVIII ст. свідчать, що українське населення становило компактну групу в Буковині, особливо на півночі. Придворний секретар семиградського князя Лештар Дьюлафі проїздив Чернівці 1577 р. і зазначив у нотатках про свою подорож, що місто заселене русинами [7]. Таким чином, можна дійти висновку, що кордон між обома етносами загалом визначився вже після закінчення першої хвилі східнороманської колонізації XII-XIV ст. Заслуговує на увагу повідомлення молдавського літописця XVII ст. Мирона Косміна, що волості Чернівецька і Хотинська, половина Яської, половина Сучавської є цілком руськими [8]. Отже, на той час слов'янське населення переважало будь-яке інше не лише у Північній, а й у Південній Буковині, а саме - в околицях Сучави, першої столиці Молдавського князівства. Це привело до того, що книжки українського друку поширювались по значних теренах Дунайських князівств. Дослідники виявляють такі книжки в монастирських книгозбірнях Сучави, Яс, Брашова, Торговиці та інших міст. Тож не викликає подиву, що прибулий з Волощини до Тодорянського монастиря біля Сучави чернець-українець Вельямін констатував у своїх записах, що приїхав «от Монтянския землі» і побачив місцевих мешканців - русинів [9].

Князівство Семиграддя, або Трансильванія, впродовж століть перебувало під впливом угорської Корони Святого Іштвана. Цікаву інформацію щодо його населення дають картографічні ма-

теріали. У Празі 1924 р. було надруковано «народописну мапу» Угорського королівства, на якій показана етнічна межа розселення русинів та румунів [10]. Карта відбиває ситуацію, характерну для XVIII ст., і свідчить про значне руське населення на теренах Семиграддя.

Національне відродження, що охопило Східно-Центральну Європу в першій половині XIX ст. посилює інтерес до історії розселення слов'янських народів. Зокрема, засновник наукової славистики П. И. Шафарик, якого Т. Шевченко шанобливо називав чехом-любомудром, додав до виданої у Празі 1842 р. праці «Слов'янський землеустрій» детальну карту розселення слов'янських народів. Серед земель розселення українців він навів Буковину і навіть назви буковинських населених пунктів подав в українській транскрипції [11]. Карта і сама праця були схвально оцінені видатним славистом Й. Бодянським [12]. Починаючи від 60-х років уже поза минулого століття на теренах Російської імперії почала активно розвиватись історична картографія. Чимало детально розроблених і дуже гарно оформлених історичних карт слов'янського народу було видано у Санкт-Петербурзі та Києві, їхні автори - Ф. Ф. Ріттіх, А. Кочубинський, Т. Д. Флоринський, Н. Зорянко, М. Маркович, А. Ільїн, чеський дослідник Л. Нідерле. Вони досліджували і відображали на картах розміщення українського населення на Буковині, у Південній Бессарабії, а також численних анклавів бессарабської території, зокрема в околицях Бендер [13].

Найдокладнішою є праця Л. Берга «Этнографическая карта сельского населения Бессарабии в 1907 году», а також укладена Т. Флоринським «Этнографическая карта славянства», видана у Києві 1906 р. Ці карти, що зберігаються у відділі картографії Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського, переконливо свідчать, що українське населення переважало на Буковині, у Хотинському повіті та південній Бессарабії.

Чималий внесок в етнодемографічні дослідження України XVII - початку XX ст. зробив московський дослідник В. М. Кабузан, який на підставі вивчення великої кількості документальних джерел дійшов аналогічних висновків щодо населення Буковини та Бессарабії. Він зазначив, що в результаті примусової румунізації питома вага українців серед населення Буковини скоротилась протягом 1795-1910 рр. з 72,7 до 38 %. Це стосувалося всього Герцогства Буковини, як півдня, так і півночі. В. Кабузан так само підтвердив переважання українського населення у Буджаці на початку XX ст. [14]. Отже, на думку багатьох дослідників, українське населення Бе-

сарабії становить здебільшого автохтонний елемент, але його історична доля виявилась досить складною.

Населені слов'янськими племенами тиверців і уличів, ці землі належали Галицько-Волинській державі аж до монгольської навали. На місці Ізмаїла було слов'янське поселення Сміл; через кількості років після античної Тіри на березі Дністра постав давньоруський Білгород. Місто Кілія згадується у давній пам'ятці - «Імена всіх городів руських» [15]. Що ж до Кілії та Білгорода, то ці міста зазнали візантійських впливів, а у ХГ -XV ст. були у складі генуезьких володінь [16]. При формуванні Молдавського князівства ці терени увійшли до його складу. Білгород став головним містом Нижньої Молдавії і дістав назву Четате-Альбе (тобто назву переклали). Після загарбання її османами 1484 р. назва трансформувалася в Акерман. Протягом XV-XVII ст. османські завойовники поступово підкорили всю Південну Бессарабію. Ізмаїлом вони оволоділи у першій половині XVI ст., Рені - 1621 р., і на цих теренах було засновано специфічну адміністративну одиницю - Ізмаїльську райю. Райями у складі османських володінь називались землі, населені немусульманами, в центрі яких, як правило, була укріплена фортеця [17].

Навіть під контролем османів ці землі були тісно пов'язані з українськими. Вже 1541 р. козаки за допомогою молдаван успішно штурмували Акерман, а 1595 р. козацький ватажок Іван Покотило знову здобув цю фортецю [18]. Наливайко теж брав Ізмаїл та Акерман. Відомі походи до Молдови сина Б. Хмельницького Тимоша і його загибель. Проте і 1663 р. на Килію ходив Семен Палій, а 1694 р. - вінницький полковник Самусь і чернігівський Яків Лизогуб [19]. Після знищення Чортомлицької Січі військом Петра I запорожцям довелося відступити на землі Кримського ханства. Частина козаків оселилась у Кам'янській та Олешківській січах, багато хто з рештками шведської армії опинився у Бендерах. Саме там після смерті Мазепи було укладено договір, до якого входили статті, відомі як конституція Пилипа Орлика.

Саме за цих трагічних обставин зростає українське населення Бессарабії за рахунок розпоршених утікачів-козаків. Крім Олешків і Бендер, найбільша їх кількість зосередилась в Акермані, де їм довелося тяжко працювати на фортифікаційних роботах [20].

Наступна хвиля переселенців припадає на кінець XVIII - початок XIX ст., коли вигнані з власних паланок після зруйнування останньої Запорозької Січі козаки шукали собі нового

притулку і створили у гирлі Дунаю Задунайську Січ. Частина її населення пізніше переселилася до Приазов'я, але дехто залишився і 1807 р. за санкцією Олександра I було утворено Усть-Дунайське козацьке військо з центром у Кілії. Було навіть затверджено печатку з зображенням Дунаю, хреста, шаблі, півмісяця і сонця в променях [21]. Проіснувало це військо недовго, проте частина козаків залишилась і долучилась до попередніх нашарувань українського населення, що існувало тут від часів Київської та Галицької Русі. За висновками В. І. Наулка, українське населення Південної Бессарабії XVIII - початку XX ст. становило 37-40 %, а Буковини 59-60 %. При цьому у Буджаці українці мешкали переважно вздовж узбережжя Чорного моря, а на сході Придунайських земель переважало давнє болгарське населення. Загалом на початку XX ст. етнічна територія українців у Бессарабії становила 15-17 тис км², і напередодні Першої світової війни тут налічувалось близько 800 тис. населення, включаючи, за різними підрахунками, від 320 до 426 тис. українців. Решта була розкидана як окремі колонії по цілій Бессарабії, де, на думку С. Рудницького, з 2,5 млн. тодішнього населення українці становили 20 %, або 506 тис. чоловік [22]. Простір компактного проживання українського населення не був монолітним, а являв собою дві окремі частини. На півночі, у Хотинському окрузі, українці становили понад половину населення з 410 тис. мешканців, а на півдні їх було до 300 тис. із загальної кількості близько 600 тис., при цьому обидва регіони були логічно пов'язані з прилеглими українськими теренами: Хотин і північ Бессарабії ніби продовжували Галицьке Покуття з Городенкою і Коломиєю та Поділля за Дністром. Південна ж частина Бессарабії з масивом українського населення в гирлі Дунаю між портами Рені та Вилково так само продовжує приморські степи Херсонщини. За результатами досліджень Мирона Кордуби, ці терени теж безумовно були етнографічно українськими [23]. Дуже строкатим за складом було населення Акерманського повіту: українці становили 26,7 %, болгари - 21,3 %, волохи 16,6 %, росіяни - 9,7 %. У Хотинському повіті українців було 53,3 % від усього населення, в Ізмаїльському - 19,6 %, Більцівському - 11,4 %, Бендерському - 10,8 %. Визначена Кордубою етнічна межа проходила по Дністровському лиману до гирла річки Ікелі, потім просто на захід до північного берега озера Ялцух через верхні частини розташованих по дорозі озер Кундук і Китай.

Через 25 км вгору по течії річки Ялцух ця межа повертала на північний схід вздовж лівої

притоки Ялцуха річки Лунги. Потім перетинала річку Кундук біля німецького села Лейпциг і вище Тирасполя входила у Дністер, а потім цією рікою тягнулася до Окниці, переходила Прут і досягала тодішнього австрійського кордону в районі Новоселці, причому поза цією етнографічною межею в Бессарабії у 1897 р. мешкало 145 163 українця [24].

Що ж до Буковини, то з одного боку, українські села траплялися тут аж до Сучави, а з другого, до самих Чернівців подекуди виникали селища волохів (так тоді часто називали румунів). Іноді села розташовувались упереміж, утворювались анклавні - острівці, навколо яких мешкало іншомовне населення. Так, лише вузька смужка землі з румунським населенням відокремлювала від суто української території досить великий регіон на межі кордонів Радовицького, Сиретського та Сучавського повітів. Від Новоселиці біля державного кордону Австро-Угорщини з Російською імперією межа розселення українського етносу відходила на північ. Перетнувши Прут поблизу Чернівців, вона хвилястою лінією повертала на південному березі Прута знову на схід до тодішнього кордону Румунії. Тут вздовж австро-румунського кордону смуга українських поселень тяглась аж до річки Сучави, переходячи на правий берег біля Милешківців. Потім лінія відступала на північ до вододілу Пруту і Серету, а потім повертала південніше. Великий Серет вона перетинала вище Сторожинця, а Малий - нижче Молдавського Банилова і тягнулася гірськими хребтами на південь до Кимполунга. На вододілі Молдавиці зі Солдавою етнічний рубіж йшов на південний захід через Молдову нижче Брязи і Кирлибаби до Золотої Бистриці на угорському кордоні. Поза цією етнічною територією в трьох анклавах Буковини і впереміж з іншим народами жило 16 740 українців (станом на 1900 рік). Але перепис 1910 р. зафіксував лише 11 134 українців [25].

Питання етнічних кордонів у Придністров'ї набуло великого політичного значення в першій половині 20-х років минулого століття у зв'язку зі створенням за наказом з Москви Молдавської автономної республіки в складі Української РСР. Воно є актуальним і нині, коли лідери не визнаної Придністровської республіки перекручують етнічну історію цих теренів. Формально 1924 р. виникненню МАСРР сприяло утворення інтернаціоналістом І. Діку ініціативної групи зі студентів румунського відділення Комуністичного університету національних меншостей Заходу. Влітку 1924 р. вони дослідили національну структуру населення Придністров'я. Саме

І. Діку приписується ідея «юридичного включення» румунської на той час Бессарабії до складу МАСРР. Було навіть видано карти, де Бессарабія позначена штриховкою як тимчасово окупована територія. З визначення меж майбутньої автономії дослідили місця компактного проживання молдаван на лівому березі Дністра. Цю роботу здійснювала Центральна адміністративно-територіальна комісія при Всеукраїнському ЦВК. Було залучено представників молдавської секції при Одеському губкомі Комуністичної партії, окружках. Участь брали також співробітники Наркому внутрішніх справ УСРР, Конституційної комісії та Комісії у справах національних меншин при ВУЦВК. Для визначення меж МАСРР була створена ініціативна група з представників командування та бійців дислокованого на Придністров'ї кавалерійського корпусу Г. Котовського. За результатами роботи цієї групи було підготовлено Доповідну записку [26], де порівнювались відомості всеросійського перепису 1897 р., перепису 1920 р., а також матеріалів групи Котовського. Визначили, що загальна чисельність молдаван в Україні становить 177 669, у тому числі 7083 у містечках і 170 586 у селах. Переважна більшість з них мешкала у тодішніх Подільській, Катеринославській та Одеській губерніях.

За даними групи Котовського, чисельність молдаван була більшою, а саме 283 398 осіб. Розбіжності можна пояснити різною методикою опису, міграційними процесами часів громадянської війни або ж свідомою фальсифікацією з метою подальшого утворення автономії. На підставі цієї доповідної записки і було сформовано Молдавську Автономну Соціалістичну Радянську Республіку.

Площа МАСРР дорівнювала 5654,2 кв. версти з населенням 419 238 осіб. У 582 населених пунктах, що об'єднувались у 126 сільрад, жодна з національностей не мала абсолютної більшості. Лише відносну більшість становили молдавани, яких було 183 285 осіб, або ж 48,7 % від загальної кількості населення новоствореної республіки. Українців там нарахували 146 981 осіб, або 34,2 %, росіян - 35 443 осіб, або 7,9 %, євреїв - 28 321 осіб - 5,1 %, німців 10 867 - 2,1 %. Решту становили болгари, поляки та інші національні меншості [27].

Новостворена адміністративна одиниця виявилась абсолютно неспроможною економічно і для зміцнення її економічного потенціалу до неї було приєднано місто Балту з околицями, після чого населення автономії збільшилось станом на 17 лютого 1926 р. до 572 339 осіб, з яких по

містах і селищах міського типу мешкало 82 283 особи, або 14,4 % населення. Серед міських мешканців було 33,8 % українців, а в сільській місцевості українці переважали і становили 50,5 %, а молдавани - лише 34,4 %. За даними перепису 1926 р. загалом на теренах МАСРР проживало 40,5 % українців, 34,3 % молдаван та 5,7 % росіян, решту становили німці, євреї, болгары, поляки, чехи, білоруси та ін. Відповідно до існуючих на той час засад було створено 85 українських, 24 українсько-молдавських, 1 українсько-польська, 33 молдавських, 18 молдавсько-українських, 7 німецьких, 5 російських, 2 єврейські, 1 польська, 1 болгарська і 25 змішаних сілрад [28]. Створення цієї адміністративної одиниці стало зрозумілим тільки 1940 р., коли молдавські землі були приєднані до Радянського Союзу і терени МАСРР відіграли роль стратегічного плацдарму. На жаль, після створення Молдавської соціалістичної республіки в складі СРСР Україні повернули лише місто Балту з околицями, а решту українських земель назад не віддали. Саме на цих теренах і виник пізніше кривавий збройний конфлікт, а нині існує невизнана Придністровська республіка, що створює чимало складних міжнародних проблем.

Приєднання Бессарабії до Радянського Союзу спричинило початок репресій, спрямованих на місцеве слов'янське населення, яке вважалося суцільно білогвардійським. Чимало українців і росіян тоді тікали вглиб Румунії, але і там вони були чужими, що змушувало втікачів приховувати своє походження, відмовлятися від рідної мови, що пришвидшувало асиміляцію. Політика дискримінації національних меншин, в тому числі українців, тривала і за часів правління Н. Чаушеску, що також сприяло подальшій асиміляції.

Демографічні процеси радянського періоду, а саме - активне заселення Придністровських районів росіянами, переважно військовими, і створення потужного укріпленого району привело до збільшення російського населення. За підрахунками придністровського автора Б. Г. Бомешко, опублікованими у дуже заангажованій книжці «Феномен Придністровья», виданій з передмовою

В. Смірнова, президента цієї невизнаної автономії, нинішній склад населення цього регіону такий: молдавани - 33,5 %, українці - 28,8 %, росіяни - 28,7 %, болгары - 2,1 %, євреї - 1,9 %, гагаузи - 0,9 % [29]. Отже, навіть за цими даними Придністров'я залишається місцем спільного проживання молдаван з іншими, переважно слов'янськими етносами, але питома вага українського населення там значно скоротилась частково через приплив російського населення, а також через русифікаторську політику уряду Придністров'я.

Отже, протягом століть етнічний кордон між українцями і східнороманським населенням, молдаванами і румунами, зазнав деяких змін через міграційні процеси і політичні катаклізми. Обабіч цього умовного етнічного кордону існує чимало анклавів російського, гагаузького, болгарського та іншого населення. За межами України, зокрема в Румунії нині проживає 55 тис. українців - переважно у Південній Буковині, Марамуреші та Банатії, в гирлі Дунаю - у Добруджі [31]. Після Другої світової війни українське населення в Румунії зазнало румунізації, що істотно вплинуло на його кількість.

По населених пунктах Республіки Молдова українці становлять від 3 до 44 % від усього населення. По окремих районах Молдови українців нараховується: 42,7 % - у Рибницькому, 33,5 % - в Окницькому, 27,5 % - у Кам'янському, 22,4 % - у Єдинецькому. Загалом же відповідно до результатів перепису 1989 р. українці становили 13,8 % населення Молдови, або 600 366 осіб. В Одеській області мешкає 54,6 % українського населення, молдавського - 6,5 %, у Чернівецькій - українців 70,8 %, румун - 10,7 %, молдаван - 9 %.

Сучасні засади міжнародного права заперечують будь-яку насильницьку зміну існуючих кордонів і Україна ніколи не ставила питання у такий спосіб. Але і нині за кордонами нашої держави (на колишній етнічній території) мешкає значна кількість українців, які потребують захисту і допомоги української держави, особливо у складних умовах нинішніх політичних реалій Придністров'я.

1. Кубійович В. Україна: Земля і люди / Кубійович В. Наукові праці.- Париж-Львів, 1996.— Т. 1.- С. 59-62.
2. Кордуба М. Територія і населення України.- Відень, 1918; Ісаєвич Я. Д. Територія та етнічний склад населення (Буковини); Торжество історичної справедливості.- Львів, 1968; Ісаєвич Я. Д. Джерела про західні межі української етнічної території // Укр. істор. журнал.- 1968.- № 2.- С. 83; Заставний Ф. Д. Українські етнічні землі. - Львів, 1993.
3. Ісаєвич Я. Д. Джерела про західні межі...- С. 85.

4. Sedlar J. W. East-Central Europe in the Middle ages, 1000-1500. - University of Washington Press, 1994.- S. 405.
5. Історія Центрально-Східної Європи. - Львів, 2001.— С. 125-127.
6. Ісаєвич Я. Д. Джерела про західні межі...- С. 87.
7. Monumenta Hungariae Historica. Scriptorum.- Budapest, 1892. - Vol. 31.- P. 20.
8. Costin M. Opere complete. - Т. - Bucuresti, 1888.- P. 118.
9. Marian S. F. Inscriptiunii de pe manuscrisele si carti vechi

- din Bucovina. Part. L- Suceava 1900.- P. 56.
10. Narodopisna mapa Uher podle urednihio Lexikonu osad z r. 1773.- Praha, 1924.- S. 38-129.
 11. *Safaric P J.* Slovensky zemevid.- Praha, 1842.
 12. *Бодянский О.* Славянское народописание.- М., 1843.
 13. *Миркович М. Ф. Риттих Ф. Ф.* Этнографическая карта славянских народностей.- СПб.- 1875.
 14. *Брук С. И., Кабузан В. И.* Численность и расселение украинского этноса в XVII-нач. XIX ст. // Советская этнография.-1981.- № 5.- С. 15-32.
 15. Записки Одесского общества истории и древностей.- Одесса, 1900.- Т. 23.- С. 91; Полное собрание русских летописей.- СПб., 1856.- Т. 1.- С. 240.; Исторические записки АН СССР.- М., 1952.- Т. 40.- С. 214.
 16. Записки одесского общества...- Одесса, 1850.- Т. 2.- С. 809.
 17. *Туннман.* Крымское ханство.-Симферополь, 1936.
 18. *Алекберли М. А.* Борьба украинского народа против турецко-татарской агрессии во второй половине XVI - первой половине XVII в. - Саратов, 1961.- С. 150.
 19. Там само.- С. 160.
 20. *Яворницький Д. І.* Історія запорозьких козаків. - К.: Наукова думка, 1991. - Т. 3. - С. 347-369.
 21. Бессарабия. Историческое описание. - СПб. - 1890. - С. 139.
 22. *Наулко В. І., Чорна Н. В.* Динаміка чисельності і розміщення українців у XVIII-XX ст. // Народна творчість та етнографія, 1990. - № 5. - С. 16.
 23. *Кордуба М.* Територія і населення України. - Відень, 1918. - С. 27.
 24. *Ренида А.* Образование Молдавской АССР.- Кишинев, 1974 // ЦДАВОВ. - Ф. 1.- Оп. 2.- Спр. 622. - Арк. 17.
 25. Там само.- Ф. 2.- Спр. 1813.
 26. Там само.- Ф. 1.- Оп. 2.- Спр. 1808.- Арк. 19-20.
 27. Там само.- Ф. 1- Оп. 4.- Спр. 1215.
 28. Там само.- Ф. 1- Оп. 4.- Спр. 1148.- Арк. 64.
 29. *Бомешко Б. Г.* Приднестровье. Годы созидания // Феномен Приднестровья.-Тирасполь, 2000. - С. 118-123.
 30. *Кубійович В.* Границі української етнічної території // Енциклопедія українознавства. - Т. 1. - Мюнхен; Нью-Йорк, 1949. -Т. 1.
 31. *Наулко В. І., Чорна Н. В.* Динаміка чисельності і розміщення українців...- С. 10.

T. Balabuczevich

FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE UKRAINIANS' ETHNIC BORDERLINES WITH MOLDAVIANS AND ROMANIANS

The article deals with the ethnic borderline between Ukrainians and Romanians (native populations of Moldova and Walachia), its origins and changes from the Middle Ages till now. It encompasses several annexations and repartitions of Bessarabia including its Slav-inhabited South area at the Danube mouth as well as the former Dutchy of Bukovina subdivision into predominantly Ukrainian North and Romanian South. Special attention has been paid at the ethnic borderline artificial deformations during the second half of the 20th century caused by the Soviet and Romanian forcible assimilation policy. The current situation around the non-recognised separatist Dnister Republic has been also taken into account and emphasised.